

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1843

XX. Bischof Busso bestätigt die Statuten seiner Vorfahren und ordnet über die Feier einiger Festtage Näheres an, im Jahre 1488.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54314)

parte annotatam, ad mentem renocantes eamque in singulis clausulis et punctis attente considerantes in dicendis seu decantandis horis canonicis et etiam defunctorum vigiliis aliisque diuinis officiis quibuscumque peragendis, prolatione, vestitu et gestu ac aliis, prout decet, dictorum sanctorum patrum iustissimis ordinationibus vos studeatis, quantum potestis, conformare, sub pena duarum librarum cere tociens, quotiens horum contrarium temere presumptum fuerit, nobis irremissibiliter soluendarum. Et ad ulteriorem horum executionem faciendam parrochialium locorum plebanis et fraternitatum kalendarum decanis seu senioribus communiter vel diuim tenore presentium committimus, Volentes et mandantes, vt super omnium et singulorum premisorum obseruantia, quantum in parrochialibus ecclesiis fieri potest, procuranda, vigilanter intendant et excessus extinguentes ne dum in his sed etiam in aliis ad diuini cultus decentiam ordinatis quocumque, Vt si altaris vel officiantes in processibus consuetis cum biretis decenter non incedant vel si in certis festiuitatibus anni, videlicet Singulorum apostolorum et sancti Nicolai, Johannis baptiste, Marie magdalene, Laurentii, Michaelis, Martini, Katherine et maioribus, primis vesperis ad minus induti suppelliis non intersint, et sic de similibus, Si suis statutis et consuetudinibus approbatis inter se corrigere commode non possint, Ad nos aut curie nostre officialem, sine vlla dissimulatione, fideliter deferant corrigendos. Alioquin contra memoratos plebanos ac decanos in huiusmodi respiciendis et accusandis negligentes ad ipsos propterea puniendos ammodo seriose procedatur. Datum wistogk, anno etc. LXXIII. In die natiuitatis Johannis baptiste.

Sequitur extractus ex decretis Concilii Basiliensis.

XIX. Bischof Wedego gebietet den Geistlichen, welche die Halsbinde und die Stiefeln abgelegt, deren Wiederanlegung, im Jahre 1485.

Wedego, dei gratia Episcopus Huelbergenfis, Vniuerso clero nostre huelbergenfis diocesis Salutem in domino. Cum omnis iactantia et dissolutio corporalis a sacramento ordinis debeat esse aliena, Statutum nostrum Sinodale, quod incipit Dolenter referimus in § et quicumque clericus, sumptum ex cle. II. de vi. et ho. cle., Etiam ad eos, qui leues quorundam laicorum mores vel potius abusus nouiter introductos imitari et huic seculo conformari gaudentes, sub tunicis colleria, quibus colli nuda proteguntur, per maiores nostros laudabili more semper haberi consueta, tamen omnino dimittunt, vel qui nudis cruribus caligas non induti, maxime quando diuinis intersunt officiis, impudenter et publice incedunt, quasi in sue squalide cutis ostensione et turpitudinis reuelatione gloriantes, tenore presentium extendimus, ipsosque penis ibi contentis decernimus subiacere. Datum Wistogk in Sinodo, anno domini 1485, feria secunda post Misericordia domini.

XX. Bischof Buffo bestätigt die Statuten seiner Vorfahren und ordnet über die Feier einiger Festtage Näheres an, im Jahre 1488.

Anno domini 1488 feria secunda post Cantate Reuerendus in christo pater et dominus, dominus Buffo, Episcopus ecclesie huelbergenfis, in publica Sinodo, tunc in ecclesia beate Marie virginis Wistogkenfi per eum celebrata, Omnia statuta per felicis memorie Reuerendum patrem

dominum Wedegonem, suum predecessorem, edita innouando publice recitari fecit, Mandans ea cum aliis antecessorum suorum statutis haberi et ab omnibus obseruari, Quod omnia festa trium lectionum simplicium siue compulationum per Quadragesimam occurrentia peragentur cum nouem lectionibus et si in aliquam dominicam ceciderint, transferentur in feriam competentem. Secundo omnia festa tam nouem quam trium, in dominicis diebus infra Pascha et Ascensionis domini venientia, debent referuari et potius in secundam quartam vel sextam feriam vacantem quam in aliam. Tercio omnia festa trium lectionum infra Pascha et Penthecostes propter solemnitatem temporis tanquam festa compulationum debent peragi. Quod tamen extra hoc tempus locum non habet, nisi fuerit per se festum compulationum. Vnde notandum quod festa compulationum in officio sunt fere similia festis IX. lectionum simplicium quandoque loco nocturni dicuntur in eis IX. antiph., IX. psalmi vt in infra octauarum solemniis et in quibusdam aliis festis, quandoque IX. psalmi cum vna duntaxat antiph. de communionem sanctorum, secundum exigentiam feriarum. Nam feria secunda et quinta dicitur prima antiph. primi nocturni cum tribus responsoriis eiusdem nocturni. Feria tertia et sexta die prima antiph. secundi nocturni cum tribus responsoriis eiusdem nocturni. Feria quarta et sabbato die prima antiph. terti nocturni cum tribus responsoriis eiusdem nocturni nisi aliud specialiter inneniatur expressum. Patet ergo quod hec festa trium lectionum dicta compulationum hoc speciale habent ultra festa trium lectionum simplicium, quod in ipsis quindecim gradus et septem psalmi non dicantur, Loco nocturni tamen IX. psalmi habentur, Te deum dicitur, Et concludantur omnes hore sine Pater noster. Item considerandum in feriis tertiis, quintis et sabbatis post octauas Epiphanie domini vsque ad caput ieiunii et post octauas Corporis christi vsque ad Aduentum domini, vbi non est memoria alicuius sancti, siue trium lectionum siue IX. demptis vigiliis sanctorum, in quibus specialiter omelie pronunciantur, Ad matutinas hore canonicè peragentur secundum modum infra scriptum etc.

XXI. Bischof Otto mildert die geistlichen Strafen, welche gegen unvermögende Schuldner zu verhängen, im Jahre 1494.

Statuta synodalia Reverendi in cristo patris domini Ottonis. Reuerendus in cristo pater et dominus noster gratiofus Electus et Confirmatus ecclesie havelbergensis, De indistricta interdicti aut cessationis diuinorum fulminatione multorum ad se delatis laicorum querelis merito motus, super huiusmodi censuris per eos, qui eas attenuis ferre consueuerunt et non alios, cum maturitate debita ferendis, de consilio et consensu sui Capituli statuendo districte precipiendo Mandat, quod nemo deinceps in sua diocesi iurisdictionem ordinariam ecclesiasticam exercens, Interdictum aut cessationem diuinorum talem, que interdicto equiualeat, pro debito pecuniario ferat. Si tamen pro huiusmodi debito confessato vel contumacia qualitercumque contracta reus excommunicationis et aggrauationis sententias ultra tres menses temere et pertinaciter sustinuerit et debitum confessatum de facultatibus suis competenter soluere possit, Actor reum post lapsum trium mensium ad videndum, Terri contra eum sententiam suspensionis solemnitatum in diuinis officiis consuetarum pro tali rebellione, citari obtinebit. Et reo citato comparente vel non comparente, si actor premissa legitime probauerit, extunc et non alias, tanquam pro ipsius rebellione et contumacia, ad huiusmodi suspensionem siue cessationem a solemnibus diuinorum procedet, nisi fuerit pro fallario deseruato iudicialiter confessato, Aut annuis redditibus pro ministris et ministeriis ecclesiasticis deputatis explendis, aut miserabilibus personis, que alio iuris suffragio